

۴- آشنایی با اوضاع و احوال اقتصادی بزرگانی انگلستان

پادشاهی متحده بریتانیا از چهار بخش کلی انگلستان، اسکاتلند، ویلز و ایرلند شمالی تشکیل شده است. این کشور با مساحتی بالغ بر ۲۴۴۱۰۰ کیلومتر مربع (۹۴۲۴۷ مایل مربع) به صورت جزیره‌ای است که از شرق به دریای شمال، از شمال به دریای نروژ، و از غرب به اقیانوس اطلس و از جنوب به دریای مانش متصل است. جمعیت آن - بر طبق برآورد سال ۱۹۸۵ - ۵۶۶۲۰۰۰۰۰ نفر و شهرهای مهم آن لندن بزرگ (Greater London) با جمعیتی بالغ بر ۶۷۵۶۰۰۰ نفر، منچستر بزرگ (Greater Manchester) با ۲۵۸۸۰۰۰ نفر، بیرمنگام (Birmingham) با ۱۰۰۷۰۰۰ نفر، گلاسگو (Glasgo) با ۷۶۶۰۰۰ نفر، لیدز (Leeds) با ۷۰۵۰۰۰ نفر و برادفورد با ۴۵۷۰۰۰ نفر می‌باشد (برآورد جمعیت شهرها مربوط به سال ۱۹۸۴ می‌باشد).

انگلستان از نظر جمعیت یا نوزدهمین کشور جهان محسوب می‌شود. تا سال ۱۹۷۱ جمعیت این کشور با روندی یکنواخت در حال رشد بوده لیکن از آن زمان تقریباً " ثابت مانده است به طوری که طی ده سال (از ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۴) نرخ رشد جمعیت تنها ۰/۰۵ درصد بوده است. تراکم جمعیت در انگلستان ۲۳۱ نفر در کیلومتر مربع (۵۹۹ نفر در مایل مربع) می‌باشد. بین سالهای ۱۹۷۱ تا ۱۹۸۴

نرخ مولید به نسبت هزار نفر از ۱۶ به ۱۲/۸ تنزل نموده و در طی همین مدت نرخ مرگ و میر با اندکی کاهش از ۱۱/۶ به ۱۱/۴ در هزار کاهش یافته است. در انگلستان ۱۹ درصد جمعیت زیر ۱۵ سال و ۶۶ درصد، از ۱۵ تا ۶۵ سال و مابقی (۱۵ درصد) ۶۵ ساله یا بیشتر می‌باشند.

انگلستان از کشورهای بزرگ صنعتی در جهان است و می‌باید اذعان نمود که عمر صنایع جدید در جهان (پس از انقلاب صنعتی) برابر با عمر صنایع انگلستان می‌باشد. این کشور از نظر اقتصادی در بین کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه (OECD) در مقام پنجم قرار دارد. اقتصاد این برنظام سرمایه‌داری و "بازار آزاد" بنا گردیده است لیکن از دهه ۱۹۳۰ به بعد، تلاش‌های زیادی در جهت مداخله بیشتر دولت در بازار صورت گرفت و به همین جهت دولت توانست با حضور فعال خود در بازار، کنترل بخش وسیعی از بخش‌های اقتصادی (معادن، راه‌آهن، کشتی‌سازی، آهن و فولاد و...) را در اختیار خود بگیرد. با این وجود در استراتژی مالی میان مدت (MTFS) (۱) دولت که در سال ۱۹۷۹ شروع گردید به بخش خصوصی اهمیت خاصی داده شده است. زیرا سیاست‌گذاران اقتصادی ایس‌ن کشور معتقدند که تنها بخش خصوصی، قادر به ایجاد کار و ثروت می‌باشد و وظیفه دولت در این میان، مهیا نمودن فضای مناسب برای رشد این بخش می‌باشد. بدین ترتیب دولت پیوسته در تلاشی مستمر برای کاهش حجم فعالیت‌های اقتصادی خود و تقلیل مالیات‌ها و تقویت بخش خصوصی بوده است.

---

(1): Medium Term Financial Strategy

در خلال جنگ دوم جهانی فعالیتهای اقتصادی در انگلستان - در نتیجه یک برنامه ریزی متمرکز - در راستای فعالیتهای جنگی قرار گرفت و جنگ نیز به نوبه خود موجب آسیب دیدگی جدی صنایع و کاهش شدید سرمایه گذاری ها و صادرات گردید. پس از جنگ، به دلیل افزایش تولیدات داخلی و بهبود وضعیت بازرگانی، جیره بندی ها و سایر کنترل ها برداشته شد و محدودیتهای وارداتی در مورد اکثر اقلام لغو گردید و تحولات زیادی در کنترل ارزی این کشور پدید آمد. از نیمه دوم دهه ۱۹۷۰ سیاست اقتصادی انگلستان با کنارگذاشتن "سیاستهای مدیریت تقاضا" (۱) - که روش خاص طرفداران مداخله دولت بود - تغییر کلی یافت و به سوی تولید برای فروش و ایجاد تقاضای کاذب با تبلیغات بازرگانی و ... گرایش پیدا کرد. با روی کار آمدن دولت "محاظه کار" جدید در سال ۱۹۷۹ و انتخاب مجدد آن در سال ۱۹۸۳، روند تغییرات در سیاستهای اقتصادی شدت بیشتری یافت. اگرچه دولت از سال ۱۹۷۹ به بعد سیاست بازار آزاد را به طور گسترده تری مورد تشویق قرار داد، لیکن انتقال از نظام کینزی (دخالت دولت) از همان اواسط دهه ۱۹۷۰، و با سیاستهای اقتصادی دولت "کارگری" وقت شروع شده بود. با این اقدام مدتی بعد، اندکی از شدت تورم کاسته شد. اما اهداف اصلی از سیاستهای اقتصادی در انگلستان عمدتاً " پاسخگویی به اوج گیری تورم در یک دوره طولانی و عدم توانایی آشکار سیاستهای درآمدی

---

(۱): کنترل تورم و ایجاد اشتغال از طریق سیاستهای مالی و پولی .

در کاهش مستمر نرخ تورم بوده است. دولت‌هایی که متعاقب یکدیگر در این کشور روی کار آمده‌اند همگی این مطلب را پذیرفته‌اند که بیکاری را در انگلستان نمیتوان کاهش داد مگر اینکه ابتدا تورم را تحت کنترل درآورد. اگرچه تغییر در درک و نحوه برخورد با مسائل به تدریج صورت گرفت لیکن واضحترین نمود آن زمانی بود که نخست‌وزیر وقت بودجه شديداً " انقباضی سال ۱۹۷۵ را ارائه داد و تغییرات مذکور - با این بودجه - به صورت عملی به‌مورد اجراء درآمد. سال بعد نخست‌وزیر در جمع اعضاء حزب کارگر این نکته را مورد تأکید قرارداد که نیاست از طریق حذف مالیات‌ها و با لایردن هزینه‌های دولت سعی در رهایی از رکود یا افزایش اشتغال داشته باشیم. این سیاست در سال ۱۹۷۹ مورد پذیرش دولت قرار گرفت و از این سال به بعد با شدت بیشتری اجراء شد. از آن زمان تاکنون به نیازهای استقرای بخش دولتی^(۱) (PSBR) ورشد عرضه پول توجه بیشتری شده است.

انگلستان عمیقترین رکود پس از جنگ را در سال‌های ۸۱-۱۹۸۰ تجربه نمود. کاهش تولید و کسادى بازرگانی جهانی، همراه با سیاست‌های انقباضی دولت به نوبه خود مشکلاتی ایجاد نمود و سیاست‌های انقباضی پولی باعث افزایش نرخ بهره و ترقی سریع نرخ تبدیل ارز گردید. جریان غیرعادی دستمزدها و قیمت‌ها - که در نتیجه دومین شوک نفتی پدید آمده بود - به دنبال فروپاشی قراردادهای دولت با اتحادیه‌های کارگری و همچنین افزایش مالیات‌های مستقیم، موجب از دست رفتن قدرت رقابت گردید. از

---

(1): Public Sector's Borrowing Requirements.

اواسط سال ۱۹۷۹ تا نیمه سال ۱۹۸۱ تولید ناخالص داخلی انگلستان ۶/۵ درصد تنزل یافت لیکن در نیمه دوم سال ۱۹۸۱ وضعیت تولید به تدریج روبه بهبود نهاد و در بخشهای دیگر، این روند سرعت بیشتری یافت (این امر ابتدا در هزینه‌های مصرفی و سرمایه‌گذاری واقع گردید). افزایش تولید نفت دریای شمال - علی‌رغم نتایج مثبت خود - باعث افزایش واردات و کاهش مازاد حساب جاری گردید. در سال ۱۹۸۳ روند بهبود اوضاع سریعتر گردید و سرمایه‌گذاری و صادرات زمینه‌های اصلی رشد را تشکیل دادند. رشد صادرات در نتیجه رشد سریع اقتصادی در آمریکا و با مال بهبود اوضاع اقتصادی در سایر کشورها افزایش یافت و این در حالی بود که سرمایه‌گذاری در جهت افزایش منافع شرکتها و با لایردن ظرفیت سوددهی آنها نیز بهبود یافته بود.

از زمان انقلاب صنعتی تا جنگ جهانی دوم میانگین رشد تولید ناخالص داخلی در انگلستان سالانه - به طور متوسط - در حدود ۱/۵ درصد بوده است که بعد از جنگ نیز تا سال ۱۹۷۳ این رقم - سه درصد افزایش یافت. انگلستان از سال ۱۹۸۲ دوره بهبود اقتصادی خود را طی می‌کند. این دوره طولانی رشد تولید (از ۱۹۸۲ تا کنون) در تاریخ اقتصادی - بعد از جنگ - انگلستان تقریباً " غیرعادی است زیرا در طی این مدت، دوره‌های بهبود اقتصادی معمولاً کوتاه بوده و رکودهای متعددی، آنها را تحت تأثیر قرار داده‌اند. در نیمه اول سال ۱۹۸۵، علی‌رغم اعتصاب معدنچیان، تولید ناخالص داخلی این کشور ۱۳/۵ درصد بیشتر از سال ۱۹۸۱ بوده است. نرخ رشد تولید ناخالص داخلی در نیمه اول سال ۱۹۸۶ قدری

تنزل نمود لیکن از نیمه دوم این سال نرخ رشد " GDP " افزایش بیشتری یافت به طوری که در سال منتهی به سه ماهه سوم سال ۱۹۸۷ به بیش از ۵ درصد رسید. حال آنکه در سه ماهه سوم همین سال " GDP " با نرخ سالیانه ۹ درصد افزایش یافت. اما در باقیمانده سال این نرخ به ۴/۵ درصد تنزل پیدا کرد. لیکن به طور کلی رشد " GDP " در سال ۱۹۸۷ نسبت به سال قبل از افزایش بیشتری برخوردار بوده است.

جدول شماره ۱- تولید ناخالص داخلی کل و سرانه انگلستان به قیمت های جاری و ثابت طی سالهای ۱۹۷۱ تا ۱۹۸۶
واحد : سرانه : پوند
کل : میلیون پوند

سال	۱۹۷۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶
تولید ناخالص داخلی کل :	۵۰۰۳۷	۲۳۵۳۷۶	۲۵۸۲۷۲	۲۷۵۳۹۵	۳۰۲۴۶۵	۳۲۰۲۵۵
به قیمت های جاری	۱۷۰۵۵۴	۱۹۹۴۳۱	۲۰۷۰۹۳	۲۱۰۹۴۶	۲۱۸۹۷۳	۲۲۴۱۶۴
تولید ناخالص داخلی سرانه :	۹۰۱	۴۱۷۸	۴۵۸۱	۴۸۷۵	۵۳۴۲	۵۶۱۹
به قیمت های جاری	۳۰۷۲	۳۵۴۰	۳۶۷۳	۳۷۳۴	۳۸۶۸	۳۹۳۳
درصد رشد واقعی	۲/۳	۱/۳	۳/۸	۱/۷	۳/۶	۱/۷

مأخذ: EIU. Country Profile. United Kingdom 1986/87, (London, Economist Pub. 1986) P.15.

از سال ۱۹۸۰ نرخ تورم در انگلستان به‌طور قابل ملاحظه‌ای کاهش یافت و این روند کاهش نرخ تورم در طی سالهای پس از آن نیز تقریباً " ادامه داشته است به‌طوری که در اوایل سال ۱۹۸۵ به حدود ۴ درصد رسید. در سال ۱۹۸۶ نیز تورم با کاهش مختصری روبرو گردید و به ۳/۴ درصد رسید. لیکن در طی سال ۱۹۸۷ نرخ تورم اندکی افزایش یافت به نحوی که در ماه اوت همین سال به ۴/۴ درصد رسید. در خلال سال ۱۹۸۴ و اوایل سال ۱۹۸۵ فشار ناشی از هزینه‌ها قدری افزایش یافت و علی‌رغم کاهش بهای نقدی کالاهای اولیه - بر حسب دلار در سطح جهانی - کاهش بهای پوند استرلینگ موجب افزایش شدید بهای کالاهای و خدمات وارداتی در طول مدت مذکور گردید. قیمت این نوع از کالاهای در سال ۱۹۸۴ با نرخ سالیانه ۱۱/۵ درصد و در سال ۱۹۸۵ با نرخ ۲۴/۵ درصد افزایش یافت اگرچه از اواسط سال ۱۹۸۴ متوسط درآمد در انگلستان با نرخی در حدود ۷/۵ درصد در سال در حال افزایش بوده است اما هزینه دستمزد هر واحد تولیدی، با نرخی در حدود ۳/۵ تا ۴ درصد افزایش یافته است.

جدول شماره ۲- شاخص قیمت‌های مصرفی و تولیدی در انگلستان طی سالهای ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۶

۱۹۸۰ = ۱۰۰

سال	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶
قیمت‌های تولیدکننده -	۱۰۹/۵	۱۱۸	۱۲۴/۵	۱۳۲/۱	۱۳۹/۴	۱۴۵/۷
قیمت‌های مصرفی	۱۱۱/۹	۱۲۱/۴	۱۲۷/۱	۱۳۳/۱	۱۴۱/۶	۱۴۶/۳

مأخذ: OECD, Main Economic Indicators. Paris, Jan. 1988 P.P. 22 & 168

جدول شماره ۳- تغییرات سالانه بهای کالاها و خدمات در انگلستان طی سالهای
 ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۶ واحد: درصد

سال	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶
۱۹۸۰	۱۱/۹	۱۰/۲	۸/۳	۷/۵	۷/۲	۶/۵
۱۹۸۱		۸/۶	۶/۶	۶	۶/۱	۵/۵
۱۹۸۲			۴/۶	۴/۸	۵/۲	۴/۸
۱۹۸۳				۵	۵/۵	۴/۸
۱۹۸۴					۶/۱	۴/۷
۱۹۸۵						۳/۴

مأخذ: OECD, Main Economic Indicators. Paris,
 Jan. 1988 P. 172.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

افزایش سالانه قیمت‌های خرده‌فروشی که بین سالهای ۱۹۸۰ تا اواسط
 ۱۹۸۳ از ۱۸/۵ درصد به ۴ درصد کاهش یافته بود، در پایان این سال
 مجدداً " افزایش یافت لکن این افزایش عمدتاً " در نتیجه تغییرات
 نرخ بهره و وام مسکن (بین ۵/۲ تا ۷ درصد) بوده است. البته
 افزایش نرخ برابری استرلینگ و کاهش قیمت کالاها و خدمات
 وارداتی در سال ۱۹۸۶ موجب تنزل نرخ تورم قیمت‌های خرده‌فروشی
 گردیده است.

جدول شماره ۴- قیمت های مصرفی در انگلستان طی سالهای ۱۹۷۵ تا ۱۹۸۵
 واحد P پنیس
 £ پوند

سال	۱۹۷۵	۱۹۸۰	۱۹۸۵
شیر: یک پایننت (تقریبا " نیم لیتر)	۸۵ P	۱۷ P	۲۳ P
چای : ۱۲۵ گرم	۱۰/۵ P	۲۷ P	۴۳ P
بلیط سه ماهه قطار: وکنیک به واترلو	۷۴/۷ £	۱۸۲/۵ £	۲۴۶ £
اتومبیل مینی لیلاند: ۱۰۰۰ cc	۱۳۴۷ £	۲۷۹۶ £	۳۴۴۷ £
بنزین : یک گالن چهار رستاره	۷۶ P	۱۳۱ P	۱۹۱ P
روزنامه : دیلی میل	۶ P	۱۲ P	۲۰ P

مأخذ: Lloyds Bank, An Economic Profile of Britain (London, Lloyds Bank Plc Pub. 1986)p.2.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

دستمزد:
 xxxxxxxxxxxx

توسعه نسبتا " سریع اقتصادی در نیمه اول دهه هشتاد و اثرات آن بر اشتغال ، موجب افزایش متوسط درآمد بانرخی بیش از نرخ افزایش قیمتها شد که این امر باعث عدم دستیابی دولت به اهداف خود در زمینه دستمزدها گردید. توسعه و گسترش اتحادیه های

(1): Woking to Waterloo

کارگری^(۱) برای دولت انگلستان همواره نگران کننده بوده و پیوسته سعی در اعمال قوانینی به منظور محدود ساختن قدرت این اتحادیه‌ها داشته است که این سیاست از سال ۱۹۷۹ به طور عملی به مورد اجراء گذاشته شده است. زیرا به عقیده دولت این کار باعث کاهش توانایی اتحادیه‌ها، در تأمین و تضمین افزایش شدید دستمزدها - از طریق مذاکرات گروهی^(۲) - می‌شود. به طور کلی از سال ۱۹۷۹ به بعد از اهمیت اتحادیه‌های کارگری کاسته شده است. از جمله، همزمان با رشد بیکاری، تعداد اعضای این اتحادیه‌ها کاهش یافته است. در پایان سال ۱۹۷۹ تعداد اعضای یک اتحادیه کارگری ۱۳/۳ میلیون نفر بوده است. لیکن این رقم در پایان سال ۱۹۸۴ بسسه ۱۱/۱ میلیون نفر تنزل یافته است. اگرچه در بعضی از صنایع، اتحادیه‌ها به صورت یک نیروی بسیار مهم - برای مذاکرات - مطرح می‌شوند لیکن قوانین جدید و سطح بالای بیکاری و ساختار متغیر اشتغال از قدرت آنها کاسته است. البته نرخ رشد - نسبتاً - بسالی - متوسط درآمد در چند سال اخیر به جای آنکه از چانه زدن های اتحادیه‌های کارگری با کارفرمایان حاصل شده باشد، نتیجه سطح بسیار بالای سود، افزایش بهره‌وری و کمبود کارگر ماهر بوده است.

---

(۱) : Trade Unions

(۲) : Collective Bargaining

جدول شماره ۵- شاخص‌های دستمزد در انگلستان طی سالهای ۱۹۸۱ تا ۱۹۸۶

سال	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶
متوسط دستمزد (۱۰۰ = ۱۹۸۰)	۱۲۵/۸	۱۳۷/۶	۱۴۹/۲	۱۵۸/۳	۱۷۱/۷	۱۸۵/۲
تغییرات (درصد)	۱۲/۹	۹/۴	۸/۴	۶/۱	۸/۵	۷/۹

EIU. Op.cit, P.20.

مأخذ:

سهم بخشهای مختلف اقتصادی در تولید ناخالص داخلی انگلستان پیوسته در حال تغییر بوده است- جدول ذیل نشان دهنده تولید ناخالص داخلی انگلستان به تفکیک بخشهای مختلف می‌باشد. در طی یک دوره ده ساله (از ۱۹۷۶ تا ۱۹۸۶) بخشهای کشاورزی و صنعت سهم کمتری را در درآمد ملی این کشور داشته‌اند در حالی که طی این مدت بخش انرژی و خدمات از رشد نسبتاً خوبی برخوردار بوده‌اند. به طوری که خدمات در سال ۱۹۸۶ نزدیک به ۶۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را تشکیل داده است.

جدول شماره ۶ - تولید ناخالص داخلی انگلستان به تفکیک بخشها در سالهای
 ۱۹۷۶ و ۱۹۸۶
 واحد: میلیون پوند
 در صد

۱۹۸۶		۱۹۷۶		
سهم در صد	ارزش میلیون پوند	سهم در صد	ارزش میلیون پوند	
۱/۸	۵۹۰۲	۲/۹	۳۲۲۵	کشاوری، جنگلداری و ماهیگیری
۷/۵	۲۴۴۴۵	۶/۱	۶۷۸۲	انرژی و آب رسانی
۲۴/۳	۷۹۱۱۱	۲۸/۶	۳۱۶۷۹	صنعت
۶/۲	۲۰۰۶۱	۶/۵	۷۱۷۹	ساختمان
۱۴	۴۵۷۷۰	۱۲/۴	۱۳۷۱۹	توزیع، هتلها و تامين مسواذ غذایی، تعمیرات
۴/۵	۱۴۸۱۳	۵/۵	۶۱۳۹	حمل و نقل
۲/۷	۸۹۱۴	۲/۸	۳۱۵۵	ارتباطات
۱۵/۸	۵۱۵۱۳	۱۰/۸	۱۱۹۳۴	بانکداری، مالیه، بیمه، خدمات تجاری و اجاره
۵/۸	۱۸۸۷۳	۶/۱	۶۷۳۵	مالکیت اماکن مسکونی
۷/۲	۲۳۵۷۸	۷/۶	۸۴۵۷	مدیریت دولتی، دفاع و تامین اجتماعی
۹/۱	۲۹۵۱۰	۹/۵	۱۰۴۹۷	آموزش و خدمات بهداشتی
۶/۴	۲۰۹۶۳	۵/۲	۵۷۷۲	سایر خدمات
۱۰۵/۳	۳۴۳۴۵۳	۱۰۴	۱۱۵۲۷۳	جمع کل
-۵/۳	-۱۷۴۰۴	-۴	-۴۴۷۳	تعدیلات خدمات مالی
۱۰۰	۳۲۶۰۴۹	۱۰۰	۱۱۰۸۰۰	تولید ناخالص داخلی به قیمت عوامل

مأخذ: Central Office of Information, Britain 1988,
 An Official Handbook, (London, HMSO. Pub.1988) P.219.

رشد جمعیت فعال در انگلستان در طی دهه ۱۹۷۰ حدود ۵/۰ درصد در سال بوده است. از دلایل عمده آن علاوه بر مسائل جمعیتی، ورود بیش از پیش زنان به بازار کار بوده است. بین سالهای ۱۹۷۱ تا ۱۹۸۱، ۱/۳ میلیون نفر به تعداد زنان شاغلی در این کشور افزوده شد در حالی که در طی همین مدت، تنها ۱۷۵۰۰۰ نفر به کارکنان مرد افزوده شده است. لذا در سال ۱۹۸۳ نسبت زنان در کل جمعیت شاغل به ۳۹/۶ درصد رسید که افزایش قابل ملاحظه‌ای را نسبت به ۳۵/۳ درصد سال ۱۹۷۰ نشان می‌دهد. در بین سالهای ۱۹۶۵ تا ۱۹۷۹ سطح اشتغال در انگلستان بین ۲۴/۵ تا ۲۵/۳ میلیون نفر نوسان داشته است. در نتیجه رکود سالهای ۸۱ - ۱۹۸۰ این مقدار به ۲۳/۷ میلیون نفر در سال ۱۹۸۳ تقلیل یافت لذا بیکاری نیز از ۱/۲ میلیون نفر به سه میلیون نفر در ماه ژوئن همین سال افزایش یافت. سطح بیکاری تا سال ۱۹۸۶ - علی‌رغم ایجاد مشاغل جدید - به دلیل افزایش نیروی کار همچنان در حال افزایش بوده است. یکی از دلایل افزایش بیکاری در انگلستان تصدی مشاغل جدید توسط زنان متأهل است. تا سال ۱۹۸۲ تمام افراد بیکار ثبت نام می‌شدند لیکن در این سال دولت قوانین ثبت‌را - به منظور پایین نگه داشتن آمار رسمی بیکاری - تغییر داد و این عمل، دولت را در کاهش میزان بیکاری با مشکلات بیشتری مواجه نمود. سیاست فعلی دولت انگلستان در زمینه رفع بیکاری، اجرای برنامه‌های مختلف جهت ایجاد اشتغال آن هم به

صورت‌های گوناگون می‌باشد. دولت انگلستان سعی دارد تا با ایجاد فضای اقتصادی، مالی و صنعتی مناسب به‌گونه‌ای که واحدهای اقتصادی^(۱) بتوانند به‌طور موفقیت‌آمیزی فعالیت نموده و شغل جدید ایجاد نمایند، با بیکاری مبارزه نماید.

برای سال ۸۸ - ۱۹۸۷ هزینه‌های استخدامی دولت، ۳۱۰۰ میلیون پوند در نظر گرفته شده است و بیش از یک میلیون فرصت جدید نیز جهت طرح‌های استخدامی و آموزش مهارت‌ها موجود خواهد بود. در سال ۸۵ - ۱۹۸۴ بیش از دو میلیارد پوند صرف مسئله اشتغال و برنامه‌های آموزشی (برای ۷۰۰۰۰۰ نفر) شده است که در پایان سپتامبر سال ۱۹۸۶، ۷۲۹۰۰۰ نفر از طرح اشتغال بهره‌مند شده‌اند. بزرگترین طرح انجام شده، "طرح آموزش جوانان" بود که در پایان سپتامبر همین سال (۱۹۸۶) در مورد بیش از ۳۶۰۰۰۰ نفر اجراء گردید. "برنامه اجتماع^(۲)" نیز تا یک سال اشتغال به کار را - براساس اصل - سودرسانی به جامعه - برای ۲۳۵۰۰۰ نفر از بیکاران تأمین می‌نماید.

---

(1): Businesses

(2): Community Programme

جدول شماره ۷- جمعیت فعال و بیکار در انگلستان طی سالهای ۱۹۸۲ تا ۱۹۸۶
واحد: هزار نفر

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	
۲۱۵۴۴	۲۱۴۶۷	۲۱۲۴۲	۲۱۰۵۹	۲۱۴۰۰	مستخدمین
					شامل:
۱۱۸۸۵	۱۱۹۵۰	۱۱۹۰۵	۱۱۹۴۸	۱۲۲۰۳	مردان شاغل
۹۶۵۸	۹۵۱۷	۹۳۳۷	۹۱۱۱	۹۱۹۷	زنان شاغل
۲۷۴۵	۲۶۲۳	۲۵۱۵	۲۲۴۰	۲۱۸۹	کارکنان مستقل
۳۲۲۹	۳۱۷۹	۳۰۳۰	۲۹۸۴	۲۷۷۰	بیکار
۲۷۵۱۸	۲۷۲۶۹	۲۶۷۸۷	۲۶۲۸۳	۲۶۳۵۹	نیروی کار شهری
۳۲۲	۳۲۶	۳۲۶	۳۲۲	۳۲۴	نیروهای مسلح
۲۷۸۳۹	۲۷۵۹۴	۲۷۱۱۳	۲۶۶۰۵	۲۶۶۸۲	جمعیت فعال

EIU. Op.cit, P.18.

مأخذ:

بیکاری منطقه‌ای از مسائل مهم بیکاری در انگلستان
می‌باشد. در سپتامبر سال ۱۹۸۶ نرخ بیکاری در ایرلند شمالی
۱۹/۹ درصد، شمال ۱۷/۲ درصد، ویلز ۱۴/۶ درصد، انگلیای شرقی

۸/۹ درصد و درجنوبشرقی این کشور ۸/۷ درصد بوده است. درتوزیع بیکاری منطقه‌ای آنچه که بیش از همه نگران کننده است ، بیکاری جوانان می باشد . علی رغم طرح آموزش جوانان که از نظر دولت دارای اولویت و تقدم خاصی است ، بیکاری جوانان دراکثر شهرها از مرز ۵۰ درصد گذشته است .

جدول شماره ۱۰- بیکاری منطقه‌ای درانگلستان در سال ۱۹۸۶
واحد: درصدازکل نیروی کار (Working Population)

جنوب شرقی	انگلای شرقی	جنوب غربی	میدلندز غربی	میدلندز شرقی	بورکشاير
۸/۷	۸/۹	۱۰/۲	۱۴/۴	۱۱/۴	۱۴/۱
شمال غربی	شمال ويلز	اسكاتلند	ايرلند شمالی	انگلستان (كل)	
۱۴/۷	۱۷/۲	۱۴/۶	۱۴/۴	۱۹/۹	۱۴/۱

Ibid, P.18.

مأخذ:

با وجود کوششهای دولت - از سال ۱۹۷۹ - درجهت تقلیل حجم فعالیتهای بخش دولتی ، این بخش هنوز قسمت بزرگی از اشتغال را در اختیار دارد و اگرچه روند خصوصی نمودن^(۱) به سوی واگذاری بسیاری از صنایع به بخش خصوصی می باشد ولی صنایع ملی هنوز از استخدام کنندگان بزرگ به شمار می آیند . دربین سالهای ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۵ از میان پانزده گروه شغلی تنها بعضی از مشاغل مربوط به بخش خدمات از افزایش تعداد شاغلین بهره مند شده اند به طوری که افزایش سهم اشتغال در این بخش موجب کاهش سهم اشتغال در بخش صنعت گردیده است و در طی سالهای ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۳ به ۲۳/۸ درصد کاهش یافته است .

(1): Privatization Process

جدول شماره ۹- ترکیب اشتغال در بخش های مختلف اقتصادی در انگلستان در
ژوئن سال ۱۹۸۶
واحد: هزار نفر

کشاورزی چنگلداری ...	انرژی و آب رسانی	صنعت	ساختمان	خدمات	کابل
۳۲۹	۵۳۹	۵۲۳۹	۹۹۲	۱۴۴۹۵	۲۱۵۹۴
۱/۵	۲/۵	۲۴/۲	۴/۶	۶۷/۱	۱۰۰

Britain 1988, Op.cit, P. 333.

مأخذ:

بودجه :
xxxxxxxxxx

در انگلستان بودجه دربرگیرنده مجموعه‌ای از پیشنهادهای دولت است که به منظور ایجاد تغییرات لازم در کم و کیف مالیاتها مطرح می‌شود و عموماً "در ماه مارس یا آوریل هر سال ارائه می‌گردد و اصولاً ارائه آن به معنای فرارسیدن زمان مرور سالیانه سیاست اقتصادی کشور می‌باشد. این پیشنهادهای توسط وزیر دارایی، به عنوان "بیانیه بودجه" (۱) به مجلس عوام ارائه می‌گردد و سپس در گزارشی موسوم به "گزارش صورت حساب مالی و بودجه" (۲) انتشار می‌یابد. گزارش مذکور همچنین شامل بررسیهای انجام شده در مورد تحولات جدید اقتصادی و پیش‌بینی‌های اقتصادی می‌باشد. این گزارش همچنین در مورد وضعیت مالی سال گذشته دولت و پیش‌بینی‌های به عمل آمده در مورد درآمدها و هزینه‌های آینده صحبت می‌کند.

(1): Budget Statement

(2): Financial Statement and Budget Report.

در انگلستان ، پس از بیانیه بودجه ، یک سری قطعنامه‌ها که حاوی پیشنهادهای دولت است به مجلس پیشنهاد می‌شود . به موجب قانون ۱۹۶۸ (درمورد وصول مالیاتها) ، این قطعنامه‌ها پس از تصویب مجلس عوام به طور موقت قابل اجراء بوده و به‌مورد اجراء گذارده می‌شوند . قطعنامه‌های مذکور در این مرحله اساس " قانون مالی " (۱) را تشکیل می‌دهد که در چهارچوب این قانون پیشنهادهای دولت نیز جنبه قانونی می‌یابند . تهیه و ارائه بودجه در انگلستان تفاوت بسیار زیادی با سایر کشورها دارد . در این کشور برخلاف سایر کشورها تصمیم‌گیری درمورد وجوهی که می‌باید توسط دولت صرف‌گردد و وجوهی که در درآمد مطرح می‌شوند در یک زمان انجام نمی‌شود . درحقیقت تصمیم‌گیری درباره مالیاتها و هزینه‌ها در زمانهای متفاوت صورت گرفته و ارائه آنها در اسناد و مدارک جداگانه انجام شده و محاسبه آنها در واحدهای محاسبه مختلف صورت می‌پذیرد و این مسئله در این کشور امری عادی است . آنچه که به‌طور سنتی در زمان طرح لایحه بودجه ارائه می‌شود ، تنها بودجه‌ای که دربرگیرنده مالیاتها و هزینه‌ها باشد ، نیست بلکه یک بودجه صرفاً " مالیاتی " است . طرح هزینه‌های دولت ، همراه با دیدگاههای دولت درباره فعالیت‌های اقتصادی - به طوری که گفته شد - در روز بودجه در گزارش بودجه انتشار می‌یابد .

---

(1) : Finance Act

جدول شماره ۱۰- وضعیت بودجه انگلستان همراه با پیش بینیهای انجام شده طی سالهای ۱۹۸۵/۸۶ تا ۱۹۸۷/۸۸ واحد: میلیارد پوند

۱۹۸۷/۸۸	۱۹۸۶/۸۷		۱۹۸۵/۸۶		
	پیش بینی	واقعی	پیش بینی	واقعی	
۱۷۴/۲	۱۶۳/۵	۱۶۲/۲	۱۵۸/۳	۱۵۶/۵	درآمد
۱۸۳/۶	۱۷۴/۵	۱۷۴/۴	۱۶۶/۷	۱۶۶/۳	هزینه
۹/۴	۱۱	۱۲/۲	۸/۴	۹/۸	کسری بودجه

مأخذ: OECD, Economic Surveys, 1986/87 United Kingdom (Paris, OECD Pub. 1987) P.22.
July 1987

مالیاتها نقش بسیار مهمی را در درآمدهای دولت انگلستان دارا می‌باشند، به طوری که در سال ۱۹۸۳، ۸۷/۸ درصد از کل درآمدهای دولت را تشکیل می‌داده‌اند. (قابل ذکر است که این کشور در بین کشورهای صنعتی غرب از نظر اخذ مالیات در مرتبه اول قرار دارد). در سال ۸۶ - ۱۹۸۵، ۳۹/۷ درصد از کل دریاfterهای دولت انگلستان از محل دریافت مالیات بردرآمد و ۳۳/۱ درصد از محل مالیات فروش بوده است. مالیات برفروش، شامل مالیات بر ارزش افزوده می‌باشد که تقریباً "در مورد تمام کالاها بانسرخ ۱۵ درصد اعمال می‌شود.

در انگلستان طبقه‌بندی هزینه‌ها و تخصیص آنها به گونه‌ای است که تأمین اجتماعی بیشترین سهم را در هزینه‌های دولت دارا می‌باشد و پس از آن به ترتیب دفاع، بهداشت، آموزش و پرورش و... بیشترین سهم را دارا می‌باشند. یکی از روشهای کنترل

هزینه‌های دولت در این کشور ایجاد محدودیت‌های نقدی است . بدین معنا که حداکثری (سقف) برحسب پول نقد (پوند) در نظر گرفته می‌شود که حتی اگر فشارهای تورمی حفظ محدودده مورد نظر را مشکل سازد، از آن نمی‌توان تجاوز نمود .

جدول شماره ۱۱- ترکیب درآمد و هزینه‌های دولت انگلستان در سال ۱۹۸۶/۸۷ واحد: میلیارد پوند

سال	۱۹۸۶/۸۷
درآمدها :	۱۶۳/۵
مالیات بر درآمد و حق امتیاز نفتی	۵۳/۱
مالیات بر فروش	۶۳/۵
بیمه ملی	۲۶/۵
مازاد ناخالص بازرگانی	۷/۱
اجاره و غیره ...	۳/۸
بهره و سود سهام	۴/۱
سایر اقلام	۵/۳
هزینه‌ها :	۱۷۴/۵
مصرف‌نهایی	۸۰/۷
سوسپدها	۶/۳
کمک‌های جاری	۵۴/۲
بهره وام‌ها	۱۸/۳
سرمایه‌گذاری	۱۲/۳
سایر اقلام سرمایه‌ای	۲/۸

Ibid, P.22.

مأخذ:

ذخائر: ذخائر انگلستان به طور کلی از طلا و ارز تشکیل شده است. کاهش قیمت طلا در سال ۱۹۸۰ و پایین بودن نرخ تبدیل پوند به دلار، موجب گردید که ذخائر طلا از $7/3$ میلیارد دلار در این سال، به $5/5$ میلیارد دلار در سال ۱۹۸۴ کاهش یابد. از سال ۱۹۸۵ جلوگیری از تنزل ارزش استرلینگ باعث ایجاد فشار بر ذخائر این کشور گردیده است. در سال ۱۹۸۶ انگلستان به منظور با لایبردن سطح ذخائر خود اقدام به استقرار ۴ میلیارد پوند نمود.

وامهای دریافتی:
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

وامهای دریافتی انگلستان از منابع خارجی - در سالهای اخیر - افزایش داشته است و از ۱۵ میلیارد پوند در سال ۱۹۸۰ به $20/9$ میلیارد پوند در سال ۱۹۸۵ رسیده است ضمن اینکه نسبت بسیار ناچیز این وامها به تولید ناخالص داخلی این کشور نشان می دهد که بدهیهای خارجی انگلستان در مقایسه با سایر کشورها نسبتاً کم می باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سرمایه گذاری های خارجی: برآورد جامع علوم انسانی
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

پس از رفع کنترل ارزی در سال ۱۹۷۹، تحولات بازار سهام و ارزش استرلینگ موجب گردید تا داراییهای انگلستان در خارج افزایش یافته و از $12\frac{1}{4}$ میلیارد پوند در سال ۱۹۷۹ به ۹۰ میلیارد پوند در پایان سال ۱۹۸۵ برسد. این امر به نوبه خود موجب افزایش درآمد ناشی از این سرمایه گذاریها گردید به طوری که

در سال ۱۹۸۵ سود حاصل از آن به ۳/۱ میلیارد پوند بالغ گردید .
 سرمایه‌گذاری‌های خارجی در انگلستان عمدتاً " توسط
 شرکت‌های آمریکایی صورت می‌گیرد به نحوی که ۴۰ درصد از سرمایه‌گذاری‌های
 آمریکا در جامعه اقتصادی اروپا ، در انگلستان صورت گرفته و نیمی
 از ۸۹۲ پروژه انجام شده در انگلستان (در سال ۱۹۸۵) توسط این
 شرکتها انجام گردیده است . علاوه بر این انگلستان ۵۱ درصد از کل
 سرمایه‌گذاری‌های ژاپن در جامعه اقتصادی اروپا را نیز به خود
 جذب نموده است . در سال ۱۹۸۴ به دلیل خارج سازی سرمایه توسط
 گروه " شل هلند " به میزان $3\frac{1}{4}$ میلیارد پوند ، مجموع
 سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در انگلستان از ۳۴۳۸ میلیون پوند
 در سال ۱۹۸۳ به ۴۲۵ میلیون پوند در این سال کاهش یافت .

